

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХ ҮР ЧАДВАРЫГ
ДЭЭШЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН ЛАВЛАХ

Салбар:

Зам тээвэр

Мэргэжлийн нэр:

**Зам, гүүрийн машин
механизмын оператор**

Улаанбаатар хот

2019 он

Ажил мэргэжлийн лавлах: Зам, гүүрийн машин механизмын оператор

Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны хэрэгжүүлж буй L3243-MON “Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд боловсруулав.

ISBN:

Ажил мэргэжлийн лавлахын баталгаажилт

Үндэсний ажил мэргэжлийн ангилал тодорхойлолт (YAMAT 08)-ын код:	8342-27
Хөтөлбөрийн индекс: Боловсролын Олон Улсын Стандарт Ангилал (ISCED-13):	Тээврийн хэрэгсэл залуурдах, Кран жолоодох 1041-601
Баталсан байгууллага, огноо:	МБСҮЗ-ийн 2018 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуралдааны 02 дугаар тогтоол
Баталгаажуулсан байгууллага, огноо:	Монголын Авто Замчдын Холбоо 2018 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр
Хянан засварласан хувилбар, огноо	№ 01 оны ... дугаар сарын ны өдөр
Хянан засварлах хугацаа	Мэргэжлийн чиглэл, индексийг шинэчлэн тогтоож, өөрчлөлт орох эсвэл шаардлагатай тохиолдол бүрт
Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулсан аргачлал	ДАКУМ шинжилгээний аргачлал

Энэхүү ажил мэргэжлийн лавлахыг ХНХЯ-ны зөвшөөрөлгүйгээр олшруулах, дахин хэвлэхийг хориглоно.

АГУУЛГА

	Хуудасны дугаар
Өмнөх үг	3
Товчилсон үгийн тайлбар	4
1. Ажил мэргэжлийн лавлахын хэрэглээ	5
2. Ажлын байрны товч тодорхойлолт	6
3. Ажлын байрны тухай мэдээлэл	6
3.1 Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл	
3.2 Ажлын байранд тавигдах шаардлага	
3.3 Ажлын байранд шаардагдах боловсролын бичиг баримт	
3.4 Ажлын байранд шаардагдах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, түүхий эд материал	
4. Ажлын байранд мөрдөгдөх норматив ишлэл	7
5 Хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил	8
5.1 Мэдлэг	
5.2 Ур чадвар	
5.3 Хандлага, төлөвшил	
6. Үүрэг ба ажилбарын жагсаалт	8
7. Ажлын байр бусад албан тушаалын уялдаа холбоо	11
8. Техникийн эсвэл мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллага болон ажил олгогчийн мэдээлэл	12
9. Зам, гүүрийн машин механизмын оператор мэргэжлээр ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулж, баталгаажуулсан төлөөлөл	13

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл хөдөө аж ахуй, барилга, зам тээврийн салбарт мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тогтолцоог хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэх, төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны хэрэгжүүлж буй L3243-MON “Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд “Зам, гүүрийн машин механизмын оператор” мэргэжлийн ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулав.

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтад оролцогч талууд төрийн байгууллага, политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв, мэргэжлийн сургалтын байгууллага, ажил олгогч, мэргэжлийн холбоод, ажил хайгч, оюутан, суралцагч зэрэг хэрэглэгчдийн нийтлэг хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн энэхүү ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулсан бөгөөд лавлахыг хэн хэрхэн ямар хэрэгцээнд зориулан ашиглаж болохыг дараах байдлаар тусгасан. Үүнд:

- төрийн байгууллага хөдөлмөр эрхлэлт, техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын талаар бодлого боловсруулах, хянах, хөдөлмөрийн харилцаатай холбогдох мэдээллийг авах, ажилтны ур чадварыг үнэлэхэд;
- ажил олгогчид нь ажлын байрны тодорхойлолт, аж ахуйн нэгж байгууллагын дотоод дүрэм, журам боловсруулахад;
- политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв, мэргэжлийн сургалтын байгууллага, түүнчлэн холбогдох их, дээд сургуулиуд нь сургалтын хөтөлбөрөө боловсруулах, төгсөгчдийн ур чадварын үнэлгээ хийх, багш нарыг сургаж бэлтгэх, тэдний мэргэжлийг дээшлүүлэх, мэргэшүүлэхэд;
- ажил хайгч иргэд, суралцагчид нь ажлын байрны хэрэгцээ шаардлага, түүнд шаардагдах ур чадвар, мэдлэг, хандлага төлөвшил, хөдөлмөрийн нөхцлийн талаарх мэдээллийг олж авахад ажил мэргэжлийн лавлахыг ашиглаж болно.

Ажил мэргэжлийн лавлах нь ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл, тавигдах шаардлага, мөрдөж ажиллах стандарт, ашиглах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, ажилтны эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлагаас гадна мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага, ажил олгогчдын талаарх ерөнхий мэдээллийг агуулсан болно.

Мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар, хандлага төлөвшил, хийж гүйцэтгэх үүрэг, ажилбарыг салбарын зөвлөх, мэргэжилтэн, томоохон аж ахуйн нэгж байгууллага, ажил олгогчид, мэргэжлийн холбоодын төлөөлөл, политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төвийн мэргэжлийн багш нарын мэдлэг, туршлагад тулгуурлан ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээний ДАКУМ арга зүйгээр боловсруулсан.

Монгол Улсын мэргэжлийн боловсрол, сургалтын салбар нь хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд бодитоор нийцэж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэл, шинэ техник технологи, шинэлэг арга зүйд тулгуурлан хөгжих болтугай.

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ХНХЯ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
МБСБХЗГ	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар
ААНБ	Аж ахуйн нэгж байгууллага
АМЛ	Ажил мэргэжлийн лавлах
АМДШ	Ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээ
АХБ	Азийн хөгжлийн банк
БАЗТ	Бүсийн арга зүйн төв
МБС	Мэргэжлийн боловсрол, сургалт
МБСБ	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага
МБСҮЗ	Мэргэжлийн боловсрол сургалтын Үндэсний зөвлөл
МБССЗ	Мэргэжлийн боловсрол сургалтын салбар зөвлөл
МСҮТ	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв
ҮМХ	Үндэсний мэргэшлийн хүрээ
ХЭУЧД төсөл	Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл

1. Ажил мэргэжлийн лавлахын хэрэглээ

Энэхүү ажил мэргэжлийн лавлах нь ажлын байранд тавигдах шаардлага, мөрдөж ажиллах стандарт, ашиглах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, ажилтны эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлагаас гадна мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага, ажил олгогчдын талаарх ерөнхий мэдээллийг агуулсан болно. Уг лавлагаас дараах хэрэглэгчид шаардлагатай мэдээллийг олж авна. Үүнд:

Хэрэглэгч	Лавлагаас авах мэдээлэл
Төрийн байгууллага	<ul style="list-style-type: none">• Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогыг үндэсний болон салбар, бүс, орон нутгийн түвшинд тодорхойлж боловсруулах;• Мэргэжлийн боловсрол, сургалтынстандарт боловсруулах, ажлын байр, хөдөлмөрийн харилцааг зохицуулах асуудалтай холбогдох мэдээллийг авах;• Ажил олгогчийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн мэргэжилтэй ажилтны ур чадварыг үнэлэх;• Иргэдэд ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх зорилгоор ашиглах.
Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага болон Политехник коллеж	<ul style="list-style-type: none">• Ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн сургалтыг зохион байгуулах;• Тухайн мэргэжлийн чадамжид суурилсан сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, багшийг сургаж бэлтгэх;• Суралцагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх;• Ажил олгогч, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай хамтран ажиллах, үйлдвэрлэлийн дадлагыг хамтран зохион байгуулах.
Ажиллолгогч	<ul style="list-style-type: none">• Ажлын байрны тодорхойлолт, ажилтан сонгон шалгаруулахшалгуурыг боловсруулах;• Ажилтныг үнэлэх, үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн түвшинг үнэлэх, цалинг тогтоох;• Ажлын ачаалал, нормыг тогтоох;• Ажилтныг давтан сургах, мэргэшүүлэхтэй холбогдсон сургалтын хэрэгцээг тодорхойлох, захиалгат сургалтыг төлөвлөх;• Сургалтын байгууллагатай хамтран ажиллах;• Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллага дээрх дадлагажуулах сургалтыг зохион байгуулах.
Иргэн ба ажил хайгч	<ul style="list-style-type: none">• Ажлын байрны нөхцөл,тавигдаж буй шаардлагын талаар мэдээлэл авах;• Ажлын байранд гүйцэтгэх үндсэн үүрэг, ажилбар, ашиглах тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн талаар мэдээлэл авах;• Мэргэжлийнхээ хүрээнд эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшлийн талааройлголт авах;• Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын тухай мэдээлэл авах;• Ажлын байр, аж ахуйн нэгж байгууллагын талаар мэдээлэл авах.

2. Ажлын байрны товч тодорхойлолт

Зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь зам, гүүрийн барилга байгууламжийн талбайд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагыг мөрдөж, зам засварын ажил, газар ухах, ангилах, тэгшлэх, нягтруулах ажлыг гүйцэтгэх машиныг ажиллуулж, талбайн инженер, даамал, техникчдийн зааварчилгаа, удирдлага дор болон бие дааж гүйцэтгэнэ.

3. Ажлын байрны тухай мэдээлэл

3.1 Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл

- Зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь авто зам, гүүрийн барилга, хиймэл байгууламжийн талбайд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага, стандартыг бүрэн хангасан орчин нөхцөлд ажиллана.
- Зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сургалтад хамрагдаж мэдлэг, дадлагатай болсон байна.
- Зам, гүүрийн барилгын ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, тогтоосон норм, нормативын дагуу явуулна.
- Машин механизм, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны шаардлага, зааварчилгаа болон ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангасан нөхцөлд ажиллана.
- Зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь үйлдвэрлэл, ажил үйлчилгээтэй холбоотой, зайлшгүй шаардлагатай эрүүл мэндийн урьдчилсан ба хугацаат үзлэгт хамрагдана.
- Зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь хөдөлмөрийн хүнд нөхцөлд ажиллах бөгөөд хуулийн дагуу тэтгэврийг хөнгөлөлттэй тогтоолгох боломжтой.

3.2 Ажлын байранд тавигдах шаардлага

- Зам, гүүрийн машин механизмын оператор мэргэжлийн боловсролтой, 18 нас хүрсэн иргэн байна.

3.3 Ажлын байранд шаардагдах боловсролын бичиг баримт

- Мэргэжлийн үнэмлэх, жолооны “М” ангилалтай байна.

3.4 Ажлын байранд шаардагдах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, түүхий эд материал

- **Машин механизм:** Авто ачигч, автогрейдер, асфальт дэвсэгч, бульдозер, бетон дэвсэгч, булт индүү, хийн дугуйт индүү, ресайклер, экскаватор гэх мэт.
- **Тоног төхөөрөмж:** Автогрейдерт нэмэлт сийрүүлэгч соёо, шүдэт бул, чиргүүлийн индүү, эксковаторын сийрүүлэгч соёо, гидро алх, GPS, өтгөн тос шахах механик төхөөрөмж, шингэн тос шахах механик төхөөрөмж, ажлын шингэн юүлэх механик төхөөрөмж, ажлын шингэний бохирдлыг цэвэрлэх механик төхөөрөмж, хийн компрессор гэх мэт.
- **Багаж хэрэгсэл:** Түрхлэг тос шахах гар багаж, шингэн тос шахах гар багаж, ажлын шингэнийг соруулж, шахах гар насос, дугуй засварын иж бүрэн гар багаж, слесарын иж бүрэн гар багаж, галын хор, ослын дохио, ослын тэмдэг гэх мэт.

- **Түүхий эд, материал:** Хөдөлгүүрийн тос, хүч дамжуулах ангийн тос, түрхлэг тос, гидрийн шингэн, хөргөлтийн шингэн, шил арчигчийн шингэн, тормосны шингэн, дизелийн түлш, асфальт бетон хольц, битум, хайрга, элс, цемент, цемент бетон, гэх мэт.
- **ХАБЭА-н хэрэгсэл:** ХАБЭА-н шаардлагын дагуу анхны тусламжийн иж бүрдэл болон хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангана.

4. Ажлын байранд мөрдөгдөх норматив ишлэл

Ажлын байранд дараах хууль, дүрэм журам, стандартыг баримтална. Эдгээр баримт бичгүүдэд өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны хэвлэлийг хэрэглэнэ. Үүнд:

- Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль, дүрэм, журам
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
- MNS 4990:2015 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
- MNS 5080:2001 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээ
- MNS ISO 7876 -2:2001 Түлшний багаж хэрэгсэл. Тайлбар толь. 2-р хэсэг: Түлшний форсунк
- MNS ISO 6165:2006 Газар шорооны ажлын машин. Үндсэн төрөл нэр томъёо
- MNS ISO 6747:2005 Газар шорооны машин. Хөрс ухаж тээвэрлэх. Бульдозер. Нэр томъёо ба техникийн шаардлага
- MNS ISO 7135:2011 Газар шорооны ажлын машин. Гидравлик экскаватор. Нэр томъёо ба худалдааны шаардлага
- MNS 5002:2000 Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
- MNS 12.1.016:88 Хэт өндөр дуу, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
- MNS 6567:2015 Авто замын асфальтбетон хучилтыг дахин боловсруулах, техникийн шаардлага
- MNS AASHTO 45:2004 Авто замд хэрэглэх зориулалтаар хөрс, хөрс-хайрган хольцыг ангилах. Техникийн шаардлага
- MNS AASHTO 57:2004 Замын далангийн дэвсгэр үе ба далангийн материал. Техникийн шаардлага
- БНБД 21-01-02 Барилга, байгууламжийн галын аюулгүйн байдал
- БНБД 31-03-03 Олон нийт иргэний барилга
- БНБД 31-03-03 Эрүүл ахуйн норматив
- БНБД 32.02.00 Авто зам барих

5. Хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил

5.1 Мэдлэг

- М 1. Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль болон холбогдох хууль, дүрэм, журам, стандарт
- М 2. Байгууллагын дотоод дүрэм, журам
- М 3. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага
- М 4. Авто зам, замын байгууламжийн ерөнхий ойлголт

- М 5. Машин механизм, тоног төхөөрөмжийн үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, ашиглалтын гарын авлага, технологийн карт унших, ашиглалт үйлчилгээний дэвтэр, тэмдэглэл хөтлөх
- М 6. Механикийн үндэс
- М 7. Тоног төхөөрөмжүүд, эд ангийн бүтэц, хийц, зориулалт, ажиллах зарчим
- М 8. Техникийн анхааруулах болон зааварлах тэмдэг, тэмдэглэгээ, пайз-цоожны систем хэрэглэх журам, заавар
- М 9. Техникийн ашиглалт, тосолгоо үйлчилгээний хуваарь, хадгалалтын зааврууд
- М 10. Хэмжих, шалгах багажуудын ашиглалт
- М 11. Гидравлик, пневматикийн үндэс
- М 12. Цахилгаан техникийн үндэс
- М 13. Шатах, тослох материалын ангилал, зориулалт

5.2 Ур чадвар

- УЧ 1. Жолоодох ур чадвар эзэмших
- УЧ 2. Ажлын болон талбайн схем зургийг унших
- УЧ 3. Техникийн бичиг баримт хөтлөх, засварын ажилтай холбоотой мэдээ, мэдээллийг солилцох, боловсруулах
- УЧ 4. Хэмжих, шалгах багаж хэрэгслийг ашиглах, ашиглалтанд хяналт тавих
- УЧ 5. Баг хэсэг удирдан ажиллах, бие даан шийдвэр гаргах, бусдад зааварчлах
- УЧ 6. Сэтгэн бодох чадвартай, бүтээлч сэтгэлгээтэй

5.3 Хандлага, төлөвшил

- Х 1. Мэргэжилдээ дуртай байх
- Х 2. Багаар ажиллах чадвартай, хамтач байх
- Х 3. Бусдыг сонсдог, харилцааны соёл, ажлын байрны ёс зүйг сахидаг байх
- Х 4. Ажилдаа бүтээлчээр ханддаг, санаачлагатай байх
- Х 5. Ажлын хариуцлагатай байж цаг баримталдаг байх
- Х 6. Хөдөлмөрийн сахилгатай байх
- Х 7. Хувийн зохион байгуулалт сайтай байх

6. Үүрэг ба ажилбарын жагсаалт

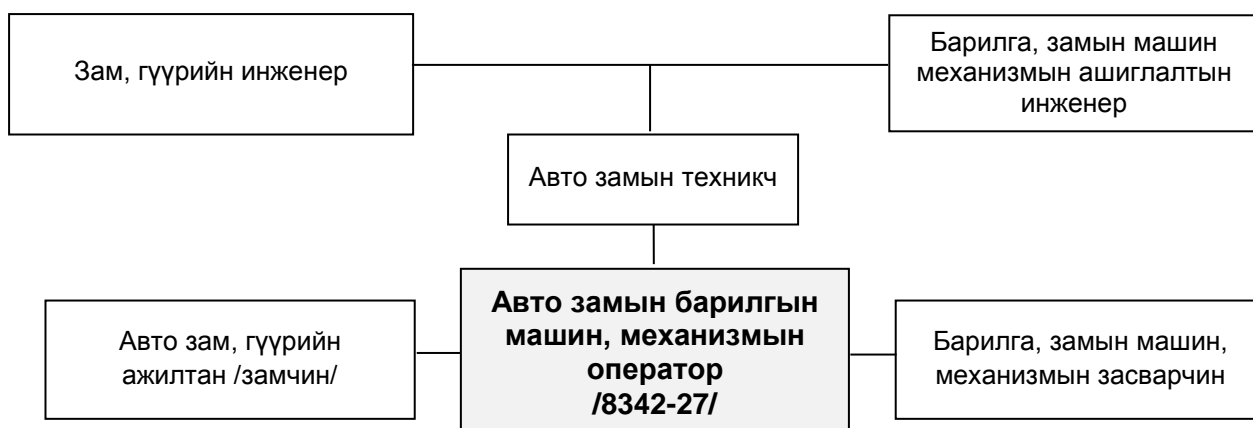
Зам, гүүрийн машин механизмын операторын хийж гүйцэтгэх ажил үүргийг ажилбараар ангилан тодорхойлов. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтаар олгох боломжгүй дадлага ажлыг ажлын байрны бодит орчинд хийж гүйцэтгэх шаардлагатай ажилбаруудыг (*) тэмдэглэгээтэй үзүүлэв.

Д/д	Үүрэг	Ажилбар
1	Техникт үзлэг хийх	<ul style="list-style-type: none"> - Хүчний төхөөрөмжид үзлэг хийх - Хүч дамжуулах ангид үзлэг хийх - Явах ангид үзлэг хийх - Цахилгаан системд үзлэг хийх - Гидро, хийн системд үзлэг хийх - Ажлын төхөөрөмжид үзлэг хийх - Удирдлага хяналтын системийг шалгах

2	Экскаватораар ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Экскаваторыг ажилд бэлтгэх - Ээлжийн ажлын төхөөрөмжийг сонгох - Экскаваторыг жолоодох - Ухамлын ажил хийх* - Хөрсийг тээврийн хэрэгсэлд ачих* - Хөрс сийрэгжүүлэх ажил хийх * - Машины тээвэрлэлт, хадгалалт*
3	Автогрейдерээр ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Автогрейдерийг ажилд бэлтгэх - Автогрейдерийг жолоодох - Замын ул суурийг тэгшлэх* - Замын материалыг тэгшлэх* - Замын шуудуу татах* - Замын хөрсийг сийрүүлэх* - Замын хольцын материалыг холих*
4	Шанагат ачигчаар ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Шанагат ачигчийг ажилд бэлтгэх - Шанагат ачигчийг жолоодох - Нэмэлт төхөөрөмжөөр ажил гүйцэтгэх - Материалыг бункерт ачих* - Материалыг тээврийн хэрэгсэлд ачих* - Материалыг түрж овоолох* - Овоолсон материалыг тараах*
5	Индүүгээр ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Индүүг ажилд бэлтгэх - Ажлын төхөөрөмжийг сул ажиллагаанд шалгах - Индүүгээх хөрсийг нягтруулах* - Замын асфальт бетон хольцыг нягтруулах
6	Бульдозероор ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Бульдозерыг ажилд бэлтгэх - Бульдозерыг жолоодох - Хөрс хуулалт хийх* - Ухмалын ажил хийх* - Овоолсон материалыг тэгшлэх* - Хөрс сийрүүлэх*
7	Ресайклераар ажил гүйцэтгэх	<ul style="list-style-type: none"> - Ресайклерийг ажилд бэлтгэх - Ажлын төхөөрөмжийг сул ажиллагаанд шалгах - Замын хөрсөн суурь үеийг сийрүүлж холих* - Хучлагыг бутлан цементтэй холих* - Замын хучлагыг бутлан хөөсрүүлсэн битумтай холих*

7. Ажлын байр бусад албан тушаалын уялдаа холбоо

Зам, гүүрийн машин механизмын оператор бусад албан тушаалтантай ажиллах уялдаа холбоог дараах байдлаар дүрслэн харуулав.

Тухайн ажилтныг удирдах албан тушаал болон удирдуулан ажиллах ажилтныг босоо тэнхлэгээр харуулж байгаа бөгөөд энэ нь түүний өсч, дэвших боломжийг мөн илэрхийлж байна. Өөрөөр хэлбэл, зам, гүүрийн машин механизмын оператор нь авто замын техникчийн удирдлага, хяналтан дор ажиллаж, хэвтээ тэнхлэгт байрлах ажилтнуудтай хамтран ажиллана.

8. Техникийн эсвэл мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллага болон ажил олгогчийн мэдээлэл

Иргэн тухайн мэргэжлээр суралцах эсвэл ажил хайж байгаа тохиолдолд дараах мэдээлэлтэй танилцаж, сонголтоо хийх боломжтой.

Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллагуудын мэдээлэл	Ажил олгогч байгууллагуудын мэдээлэл
<p>Тухайн мэргэжлээр бэлтгэдэг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага болон политехник коллежийн талаарх мэдээллийг дараах вэб хуудаснаас авна уу.</p> <p>http://www.asc.mn</p>	<p>Тухайн мэргэжлээр ажилтан хайж байгаа байгууллагуудын талаарх мэдээллийг дараах вэб хуудаснаас авна уу.</p> <p>http://hudulmur-halamj.gov.mn/job/list</p>

9. Зам, гүүрийн машин механизмын оператор ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулж, баталгаажуулсан төлөөлөл

Ажил мэргэжлийн лавлахын ДАКУМ шинжилгээг боловсруулахад оролцсон багийн гишүүд

1.	Н.Ганболд	ШУТИС-ийн Механик тээврийн сургуулийн дэргэдэх МСҮТ-ийн зөвлөх багш
2.	Б.Мягмардорж	ТТДС-ийн Хүнд машин, механизмын багш
3.	Б.Баасанжаргал	"Ялгуусан" ХХК-ийн механик инженер, мэргэшсэн инженер
4.	Б.Баттуул	"ЗЗБ" ХХК-ийн экскаваторын оператор,
5.	М.Бат-Эрдэнэ	"Эсто" ХХК-ийн авто замын мэргэшсэн инженер
6.	Б.Баясгалан	"Арж роуд" ХХК-ий авто замын инженер
7.	Ш.Бүрэнтөгс	"Тэргүүн саруул зам" ХХК-ийн оператор
8.	Б.Гомбо-Очир	"Ялгуусан" ХХК-ийн оператор
9.	Г.Даваацэрэн	"Тоног төхөөрөмж түрээс" ТӨХК-ийн инженер
10.	С.Долгорсүрэн	"Дайргант ХХК-ийн зөвлөх инженер
11.	Д.Дэмбэрэлдорж	"Заабар" ХХК-ийн инженер

Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулахад ашигласан ДАКУМ шинжилгээг баталгаажуулсан:

1.	Э.Тэмүүлэн	Эсто ХХК-ийн оператор
2.	Д.Ганбаатар	Эсто ХХК-ийн оператор
3.	А.Гантулга	АЗТТТ ТӨХК-ийн оператор
4.	Г.Даваацэрэн	АЗТТТ ТӨХК-ийн оператор
5.	Х.Пүрэвдорж	Дайргант ХХК-ийн оператор
6.	Б.Мөнхдалай	Дайргант ХХК-ийн оператор
7.	З.Батбаяр	Заабар ХХК-ийн оператор
8.	З.Эрдэнэбат	Ялгуусан ХХК-ийн оператор
9.	Ө.Батмөнх	Ялгуусан ХХК-ийн оператор
10.	Н.Бямбахүү	Ялгуусан ХХК-ийн оператор

Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулахад ашигласан ДАКУМ шинжилгээг хянасан авто замын салбарын экспертүүдийн төлөөлөл:

1.	И.Гончигзэвэг	Монголын Авто Замчдын Холбооны Сургалт, арга зүйн зөвлөлийн дарга, Монгол Улсын зөвлөх инженер
2.	Ч.Лхагважав	Монголын Авто Замчдын Холбооны Удирдах зөвлөлийн гишүүн, "ЛАБО" ХХК-ийн инженер, Монгол Улсын зөвлөх инженер, доктор
3.	Ч.Долгорсүрэн	Монголын Авто Замчдын Холбооны Удирдах зөвлөлийн гишүүн, ТТДС-ийн Авто замын тэнхимийн эрхлэгч, Монгол Улсын зөвлөх инженер

Ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээний чиглүүлэгч:

1.	Д.Энхтуяа	ДАКУМ I зэргийн гэрчилгээт сургагч багш, МАЗХ-ны Сургалтын менежер
2.	Ц.Мөнхнаран	ДАКУМ II зэргийн гэрчилгээт сургагч багш
3.	Д.Эрдэнэбат	ДАКУМ I+ зэргийн гэрчилгээт Сургагч багш, ХХҮЕГ-ийн Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын агуулга, арга зүй хариуцсан мэргэжилтэн

Ажил мэргэжлийн лавлахыг хянасан зөвлөхүүд:

1.	Д.Адилбиш	ХНХЯ-ны МБСБХЗГ-ын Ахлах мэргэжилтэн
2.	Ц.Ганчимэг	АХБ-ны ХЭУЧД төслийн ЧССҮ-ний мэргэжилтэн
3.	Д.Энхбаатар	ЧССҮ-ний Үндэсний зөвлөх
4.	Г.Батчимэг	ЧССҮ-ний Зөвлөх

10. Зам, гүүрийн машин механизмын оператор мэргэжлийн үүрэг, ажилбарын зураглал (ДАКУМ шинжилгээ)

		АЖИЛБАР								
ҮҮРЭГ										
A	Техникт үзлэг хийх	A-1 Хүчний төхөөрөмжид үзлэг хийх ACA	A-2 Хүч дамжуулах ангид үзлэг хийх ACA	A-3 Явах ангид үзлэг хийх ACA	A-4 Цахилгаан системд үзлэг хийх ACA	A-5 Гидро, хийн системд үзлэг хийх ACA	A-6 Ажлын төхөөрөмжид үзлэг хийх ACA	A-7 Удирдлага хяналтын системийг шалгах ACA		
		B-1 Экскаваторыг ажилд бэлтгэх ABA	B-2 Ээлжийн ажлын төхөөрөмжийг бэлтгэх BCC	B-3 Экскаваторыг жолоодох ABA	B-4 Ухах ажил гүйцэтгэх AAA	B-5 Хөрсийг тээврийн хэрэгслэлд ачих AAA	B-6 Суваг шуудуу ухах AAA	B-7 Хөрс сийрэгжүүлэх ажил хийх AAC		
C	Автогрейдерээр ажил гүйцэтгэх	C-1 Автогрейдерийг ажилд бэлтгэх ABA	C-2 Автогрейдерийг жолоодох ABA	C-3 Замын ул суурийг тэгшлэх AAA	C-4 Замын материалыг тэгшлэх AAA	C-5 Замын шуудуу татах AAA	C-6 Замын хөрсийг сийрүүлэх AAA	C-7 Замын хольцыг нягтруулах AAA		
		D-1 Ачигчийг ажилд бэлтгэх ABA	D-2 Шанагат ачигчийг жолоодох ABA	D-3 Материалыг бункерт ачих AAB	D-4 Материалыг тээврийн хэрэгсэлд ачих AAA	D-5 Материалыг түрж овоолох BAA	D-6 Овоолсон материалыг тараах BBA	D-7 Нэмэлт төхөөрөмжөөр ажил гүйцэтгэх BCC		
E	Индүүгээр ажил гүйцэтгэх	E-1 Индүүг ажилд бэлтгэх ABA	E-2 Индүүг жолоодох ABA	E-3 Замын ул хөрсийг нягтруулах AAA	E-4 Замын даланг нягтруулах AAA	E-5 Замын суурь үеийг нягтруулах AAA	E-6 Замын асфальтбетон хольцыг нягтруулах AAA			
		F-1 Бульдозерыг ажилд бэлтгэх ABA	F-2 Бульдозерыг жолоодох ABA	F-3 Хөрс хуулалт хийх AAA	F-4 Ухмалын ажил хийх AAA	F-5 Хөрсийг түрж овоолох ABC	F-6 Овоолсон материалыг тэгшлэх BBA	F-7 Хөрс сийрүүлэх AAC		
G	Ресайклераар ажил гүйцэтгэх	G-1 Ресайклерийг ажилд бэлтгэх ABA	G-2 Ресайклерийг жолоодох ABA	G-3 Замын суурь үеийг сийрүүлж холих AAA	G-4 Хучлагыг цементтэй сийрүүлж холих AAA	G-5 Хучлагыг хөөсрүүлсэн битумтай холих AAB				
		I-1 Мэргэжлийн түвшинг ахиулах BBB	I-2 Боловсролын зэргийг ахиулах BBC	I-3 Харилцааны ур чадварыг сайжруулах ACA	I-4 Шинэ техник технологи судлах BBA	I-5 Гадаад хэлний мэдлэгээ хөгжүүлэх CAB	I-6 Хууль эрх зүйн мэдлэгээ дээшлүүлэх BBC	I-7 Багаар ажиллах AAA	I-8 Илтгэх ур чадвараа сайжруулах ABA	I-9 Мэргэжлийн ур чадварыг олонд таниулах ABA

ТЭМДЭГЛЭЛ: Саарал өнгөтэй хэсэгт ажлын байран дээр ирэхээс өмнө сургалтын байгууллагаар олгох ажилбарыг заасан бөгөөд үүнийг сургалтын хөтөлбөрийн агуулгад заавал тусгана. Цагаан толгойн гурван үсгийн дарааллаар чухал, хүнд, давтамжийн үзүүлэлтүүдийн харьцангуй түвшинг илэрхийлдэг. Ингэхдээ эхний үсэг нь чухлын зэргийг (А-маш чухал, В-чухал, С-чухал биш), хоёр дахь үсэг нь ажилбарын хүндрэлийн түвшинг (А-маш хүнд, В-хүнд, С-хүнд биш), гурав дахь үсэг нь ажилбарыг гүйцэтгэх давтамжийг (А-байнга, В-заримдаа, С-ховор) илэрхийлнэ. Жишээлбэл: Ажилбарыг ABC гэж тэмдэглэсэн бол тухайн ажилбар нь маш чухал, хүнд, ховор гүйцэтгэдэг ажилбар гэсэн утгатай.